

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

5 ЖИЛД, 5 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА
ТОМ 5, НОМЕР 5

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART
VOLUME 5, ISSUE 5

ТОШКЕНТ-2022

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА | INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

№5 (2022) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2022-5>

Бош мухаррир:
Тұхтасинов Илхом
п.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош мухаррир ўринбосари:

Главный редактор:
Тухтасинов Илхом
д.п.н., профессор (Узбекистан)

Заместитель главного редактора:

Editor in Chief:
Tuhtasinov Ilhom
DSc. Professor (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ

Назаров Бахтиёр
академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умар оғлы
ф.ф.д., профессор (Турция)

Алмаз Улви Биннатова
ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Бокиева Гуландом
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннүллин Ким
ф.ф.д., профессор (Татаристан)

Махмудов Низомиддин
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил
ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматқул
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммамед
к.ф.н. (Туркменистан)

Кристофер Жеймс Форт
Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Муҳтор
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабаев Ҳамидулла
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмуҳаммедов Ҳуршид
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода
ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар
ф.ф.д. (Грузия)

Юсупов Ойбек
масъуль котиб, доцент (Ўзбекистон)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Назаров Бахтиёр
академик. (Узбекистан)

Якуб Умар оғлы
д.ф.н., профессор (Турция)

Алмаз Улви Биннатова
д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бакиева Гуландом
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Миннүллин Ким
д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Керимов Исмаил
д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматқул
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Куренов Рахиммамед
к.ф.н. (Туркменистан)

Кристофер Джеймс Форт
Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Муҳтар
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Мирзаев Ибодулло
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Балтабаев Ҳамидулла
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Дўстмуҳаммедов Ҳуршид
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Лиходзиевский А.С.
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Сиддикова Ирода
д.ф.н., профессор (Ўзбекистан)

Шиукашвили Тамар
д.ф.н. (Грузия)

Юсупов Ойбек
отв. секретарь, доцент (Ўзбекистан)

EDITORIAL BOARD

Bakhtiyor Nazarov
academician. (Uzbekistan)

Yakub Umaroglu
Doc. of philol. sci., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova
Doc. of philol. sci., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim
Doc. of philol. sci., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail
Doc. of philol. sci., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed
Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort
University of Michigan (USA)

Umarrhodjaev Mukhtar
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda
Doc. of philol. sci., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar
Doc. of philol. sci. (Georgia)

Yusupov Oybek
Ass. prof. (Uzbekistan) - Senior Secretary

PageMaker | Вёрстка | Сахифаловчи: Ҳуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов: www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT

1. Джалилова Зарнигор Обидовна НУТҚ ҲАРАКАТЛАРИДА ХУШМУОМАЛАЛИКНИНГ ГЕНДЕР ХУСУСИЯТЛАРИ.....	5
2. Madiyor Fatilloyev SHAHOB UD-DIN ABU ABDULLOH YOQUT IBN ABDULLOH AL-HAMAVIY AR-RUMIY AL-BAG'DODIY HAYOT VA IJOD YO'LI.....	11
3. Бакаев Нажмиддин Бакаевич ОСНОВОПОЛАГАЮЩИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРЕДМЕТА ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА В МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОМ РАЗРЕЗЕ ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗАХ.....	15
4. Davlatova Muhayyo Hasnovna NUTQ TUZILMALARI MAZMUNIDAGI SEMANTIKA VA PRAGMATIKANING MUNOSABATI.....	21
5. Наширова Шахноза Буриевна ХОРИЖИЙ ТИЛЛАРНИ ЎРГАТИШДА ИККИ ТИЛЛИ ЎҚУВ ЛУФАТЛАРГА ЭҲТИЁЖНИНГ ОРТИШИ....	26
6. Mirzayeva Aziza Shavkatovna ADABIYOTSHUNOSLIKDA INTERTEKSTUALLIK VA UNING ELEMENTLARIDAN BIRI IQTIBOS TUSHUNCHASI.....	34
7. Shapsanova Feruza Muzaffarovna PHILOSOPHICAL ASPECTS PRESENTED IN IRIS MURDOCH'S NOVEL "THE SANDCASTLE".....	39
8. Normurodov Oybek Berdimurod o'g'li SAYYID QOSIMIY VA TASAVVUF.....	44
9. Begmatova Dilnoza Muxtarovna, Mamayoqubova Shahlo Oblaqulovna OLIY TA'LIM MUASSASI O'QITUVCHI KASSIYASINI ARTTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTLARI.....	49
10. Даниёрова Барчиной Абсаттаровна XIX-XX ACP ФРАНЦУЗ АДАБИЙ ЭРТАКЛАРИ.....	55
11. Кулдашова Н. Б. ТИЛШУНОСЛИКДА ТЕРМИНОЛОГИЯНИНГ ТАЛҚИНИ.....	60
12. Мухиддинаева Дилафруз Мансуровна ПАРАДОКС БАТЛЕРА О МАШИНАХ.....	66
13. Nargiza Amirqulova INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI FRAZELOGIYASIDA QO'SHMA SO'ZLARNING YASALISHI.....	71
14. Zubaydova Nilufar Nematillaevna SYNTACTIC LINKS CREATED BY PROFESSOR A.M. MUKHIN.....	77
15. Kushatova Nargiza Rustamovna H. G. UELLS VA OLDOUS HAKLINING ILMIY FANTASTIKA JANRIGA QO'SHGAN HISSASI VA UNING QISQACHA TAHLILI.....	83
16. Шоҳсанам Муҳаммаджонова ТЕЛЕЖУРНАЛИСТИК МАТИЛЛАРНИНГ ПСИХОЛИНГВИСТИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	87
17. Ergashova Baxora Sayfilo qizi O'ZBEK VA ITALYAN BOLALAR ADABIYOTIDA QAHRAMONLAR XARAKTERLARINING QIYOSIY TAHLIL METODI ASOSIDA YORITILISHI.(J.RODARI VA X.TO'XTABOYEV IJODI ASOSIDA).....	93
18. Муротова Дилноза Ҳасан қизи УЗР СЎРАШ НУТҚИЙ АКТИНИНГ ТУРЛИ КОНЦЕПТОСФЕРАЛАРДА ИФОДАЛАНИШИ.....	97
19. Махаммадов Бобир Исан ўғли ИНГЛИЗ ТИЛИДАГИ АНДРОИД ОПЕРАЦИОН ТИЗИМИ МОБИЛЬ ИЛОВАЛАРИ (АОТМИ) ТЕРМИНЛАРИНИНГ СЕМАНТИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	102

20. Сабина Авазжоновна Махмудова Ж. ОЛДРИЖНИНГ «I DON' T WANT HIM TO DIE» (“МЕН УНИНГ ЎЛИШИНИ ХОҲЛАМАЙМАН”) РОМАНИДАГИ “ЎЗИНИКИ /БЕГОНА” КОНСЕПТУАЛ ҚАРАМА-ҚАРШИЛИГИНИ “БОШҚА – ЎЗИНИКИ – ДЎСТ” ТРИАДАСИГА АЙЛАНТИРИШ.....	108
21. Dalieva Madina Khabibullaevna THEORETICAL FEATURES OF POLYSEMY IN LINGUISTIC TEXTS.....	114
22. Кулиева Дилшода Алижон қизи “КОДЕКС КУМАНИКУС” ҚЎЛЁЗМАСИ ЎРГАНИЛИШ ТАРИХИ.....	121
23. Ашурев Мўмин Умаржонович КОГНИТИВ ТИЛШУНОСЛИК ЯНГИ ЙЎНАЛИШ СИФАТИДА ВА УНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ....	130
24. Ҳамраев Диљод Ҳамдамович “ТАРКИБАДАХШОН” ДОСТОНИ СЮЖЕТИНИНГ ГЕНЕЗИСИ ВА БАДИЙ ЭВОЛЮЦИЯСИ.....	137
25. Mahkamova Shohida Rahmatullayevna TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA KLASTER TIZIMI.....	143
26. Қурбонов Бобур Чоршанбиевич “МАЖОЛИС УН-НАФОИС”НИНГ ДАРИЙ ТИЛИДАГИ ТАРЖИМАСИ ХУСУСИДА.....	147
27. Умед Караев ЭНГ ҚАДИМИЙ АДАБИЙ ЁДГОРЛИКЛАР АЙРИМ НАМУНАЛАРИ ҲАҚИДА.....	152
28. Пулатова Диёра Фарҳод қизи ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ АМЕРИКАНСКОЙ ПОЛИТИЧЕСКОЙ САТИРИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.....	160
29. Расулема Нигина Алишеровна ҒАРБ ВА ХИТОЙ АДАБИЁТИДА ИЛМИЙ ФАНТАСИКА ЖАНРИ: ЎХШАШЛИК ВА МУШТАРАКЛИК.....	169
30. Астанова Гулнора Аминовна МИСР ҲИКОЯТЛАРИДА ШАРҚОНА МЕНТАЛИТЕТ.....	176
31. Абулқасимова Нодира Мирзакаримовна РОЛЬ ЭВФЕМИЗМОВ В РЕПРЕЗЕНТАЦИИ КОНЦЕПТА “WAR”.....	182
32. Саримсоков Сироҗиддин Шойзоқович АСПЕКТУАЛ СЕМАНТИКАНИНГ ТАВСИФИ ХУСУСИДА.....	193
33. Хотамова Парвина Илхомовна ҚАРДОШ БЎЛМАГАН ТИЛЛАР ТИЗИМИДА СУБСТАНЦИАЛ ПОСЕССИВ ВА КВАЛИФИКАТИВ ПОСЕССИВ СИНТАКСЕМАЛАРНИ ФАРҚЛАШ УСУЛЛАРИ.....	199

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

ISSN: 2181-9297
www.tadqiqot.uz

Mahkamova Shohida Rahmatullayevna
Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika instituti,
musiqa ta'limi kafedrasi mudiri

TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA KASTER TIZIMI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7038243>

ANNOTATSIYA

Innovatsion faoliyat-pedagogning o'z kasbini takomillashtirishdagi mavjud shakl va vositalarni egallashga ijodiy yondashuvini nazarda tutadi. Ta'limga innovatsiyalar va innovatsion faoliyat haqida barqaror, hammaga ma'qul bo'lgan ilmiy tasavvurlar va innovatsion pedagogik faoliyat haqida barqaror va hammaga ma'qul bo'lgan ilmiy tasavvurlarr tasniflar shu paytgacha mukammal tarkib topgan emasligini ham e'tirof etish lozim.

Ushbu maqolada pedagog xodimning dars mashg'ulotlarini olib borishida innovatsion texnologiyalardan foydalanishida ko'mak bo'lувчи ma'lumotlar keltirilgan. Bundan tashqari ta'lim tizimida yangi yo'naliш bolgan klaster tizimi xaqida ham so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: texnologiya, innovatsion, konsepsiya, manbalar, tashkiliy, metodik, psixologik, pedagogik jamoalar, parametrlari, innovasiyon o'qitish.

Махкамова Шохида Раҳматуллаевна

Чирчикский государственный педагогический институт, Ташкентская область,
заведующий кафедрой музыкального образования

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И КЛАСТЕРНАЯ СИСТЕМА В ПРОЦЕССЕ ОБРАЗОВАНИЯ

АННОТАЦИЯ

Под инновационной деятельностью понимается творческий подход воспитателя к существующим формам и средствам совершенствования своей профессии. Следует также признать, что классификация устойчивых, общепризнанных научных представлений об инновациях и инновационной деятельности в образовании и устойчивых и общепризнанных научных представлений об инновационной педагогической деятельности до сих пор окончательно не сформирована.

В данной статье представлена информация, которая поможет педагогу использовать инновационные технологии в проведении занятий. Кроме того, идет речь о кластерной системе, которая является новым направлением в системе образования.

Ключевые слова: технология, инновация, концепция, ресурсы, организационно-методические, психолого-педагогические коллективы, параметры, инновационное обучение.

Makhkamova Shokhida Rakhmatullaevna

Chirchik State Pedagogical Institute,
Tashkent region, head of the department of music education

INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND CLUSTER SYSTEM IN THE EDUCATIONAL PROCESS

ABSTRACT

Innovative activity is understood as the creative approach of the educator to the existing forms and means of improving their profession. It should also be recognized that the classification of stable, generally accepted scientific ideas about innovation and innovative activity in education and stable and generally recognized scientific ideas about innovative pedagogical activity has not yet been finally formed.

This article provides information that will help a pedagogue to use innovative technologies in conducting classes. In addition, there is talk about the cluster system, which is a new direction in the education system.

Key words: technology, innovation, concept, resources, organizational and methodological, psychological and pedagogical teams, parameters, innovative education.

Bugungi kunda har bir soha va tizim faoliyatini innovatsion g‘oyalar va texnologiyalar asosida olib borish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan mavzuga kirishishdan oldin «innovatsiya» so‘zining ma’nosiga biroz to’xtalishni lozim topdik. Innovatsiya tushunchasi (lotincha novus yangi) tadqiqotlarda va ilmiy ishlarda XIX asrlarda qo’llanila boshlagan. Avval u alohida elementlarni bir sohadan boshqa sohaga kiritishni ifodalagan. Texnikaviy yangiliklar kiritish qonuniyatlarini o’rganib firmalar foyda olish uchun «innovatsion siyosatni» butun bir tizim sifatida o’zlashtirishdi. Mazkur faoliyat jamiyat hayotining ixtiyoriy bo’g‘inini yangilash bo'yicha umumiyl belgilarga, qonuniyatlar, yangilik kiritish mexanizmiga ega. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayonda o’qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik, o’zgartirishlar kiritish bo’lib, uni amalga oshirishda interfaol metodlardan foydalanishni taqozo etadi. Interfaol usullar ta’lim jarayonida qatnashayotgan har bir o’quvchining faolligiga, erkin va mustaqil fikr yuritishga asoslanadi. [1.2]

Bu usullardan foydalanganda bilim olish o’quvchi uchun qiziqarli mashg‘ulotga aylanadi. Interfaol usullar qo’llanilganda o’quvchilar o’qituvchilar yordami va hamkorligida mustaqil ishslash ko’nikma va malakalariga ega bo’ladilar. O’quvchilar yangi bilimlarni ilmiy izlanish, tadqiqotchilik, tajriba sinovlar o’tkazish asosida o’zlashtiradilar. Ilm orqali bilim olish tamoyiliga amal qilinadi. Ta’lim jarayoni qatnashchilari kichik guruhlarga bo’lingan holda ishlaydilar. O’quv topshiriqlari alohida bir o’quvchiga emas, balki kichik guruhning barcha a’zolariga beriladi. O’qitish jarayonini tashkil etishning asosiy shakli darsdir. [9]

Hozirgi paytda darsning xilma xil noan’anaviy shakllari joriy etilmoqda. Bunday darslar o’quvchining ijodiy qobiliyatini o’stirish, aqliy salohiyatini kuchaytirish, ilmiy dunyoqarashini kengaytirish va har bir yangilikni tez va to’la qabul qila olish ko’nikma va malakalarining shakllanishiga xizmat qiladi. Dars jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo’llash o’quvchilarda ilmiy izlanishga qiziqishni uyg‘otadi, ijodkorlik va bunyodkorlik qobiliyatini rivojlantiradi. Natijada egallangan bilim, ko’nikma va malakalar amaliy faoliyatda tatbiq etiladi, o’zlashtirish sifati oshadi. Buning uchun o’qituvchi mahoratlari bo’lishi va mavzularning mazmuniga qarab darsni to’g‘ri rejalahtirishi, mashg‘ulot davomida barcha o’quvchilarni faol va ongli ishlashlariga erishmog‘i lozim. [5]

Pedagogik innovatsiya bu pedagogik g‘aoliyatdagi yangilik, o’qitish va tarbiya mazmuni va texnologiyasidagi o’zgarishlar, ularning samaradorligini oshirishga qaratilgan. Innovatsiya - innovatsiya natijasi sifatida tushuniladi va innovatsion jarayon uchta asosiy bosqichning rivojlanishi sifatida qaraladi: g’oyani yaratish (ma'lum bir holatda, ilmiy kashg‘iyot), amaliy jihatlarda g’oyalarni rivojlantirish va yangiliklarni amaliyotga tatbiq etish. [3]

Pedagogik innovatsiyalab samaradorligining o’lchovi sifatida optimallik o’qituvchi va o’quvchilarning kafolatlangan natijaga erishishi uchun kuch-quvvat sarflashlarini taqozo etadi. Turli

o'qituvchilar va o'quvchilar o'zlarining shaxsiy pedagogik hamda o'quv faoliyatlari jarayonida turlicha darajadagi samaradorlikka

Bundan tashqari, xususiy, to‘g‘ri pedagogik (masalan, uslubiy) yangiliklarning samaradorligi, agar ular ijtimoiypedagogik rejada qo'llab-quvvatlanmasa, qo'llab-quvvatlanmasa, ancha past bo'ladi. Shunday qilib, xususiy innovatsiyalar va ijtimoiy-pedagogik yangiliklarni qo'llabquvvatlovchi ijtimoiy-pedagogik kontekstni yaratish ham, ma'lum hajm, miqyos va daraja umuman mintaqaviy ta'liz tizimini rivojlanishini sezilarli darajada kuchaytirishi mumkin.

Yuqoridagilardan tashqari har qanday innovatsion jarayonda yangiliklarni yaratish va yangiliklardan g‘oydalanish (o'zlashtirish) kabi tuzilmalarni ko'rish oson; bir-biri bilan bog'liq bo'lgan mikroinnovatsion jarayonlardan iborat bo'lgan butun matabning rivojlanishi asosida yotadigan murakkab innovatsion jarayon.

O'qituvchilarda ijodkorlikni shakllantirishning muhim pedagogik sharti uni mustaqil bilim olish va ijodiy fikirlashga yónaltirishdan iborat. Shu bilan bir qatorda, o'qituvchilar orasida ijodiy muhit, muayyan ma‘naviy-ruhiy holat, tashkiliy, metodik, psixologik chora-tadbirlar qo'llashga ham alohida e'tibor qaratish lozim. erishadilar. Xuddi mana shuning o'zi pedagogik innovatsiyalarning optimallik darajasini belgilaydi. [9]

Innovatsion usullarning eng muhim sifatida natijalanganlik o'qituvchi faoliyatida ijobjiy yutuqlarga erishilgandagina namoyon bo'ladi. O'lchovlardagi texnologiklik, kuzatuvchanlik, natijalarning qayd etilganligi o'qitishning yangi usullari, metodlarini baholash orqali namoyon bo'ladi. Mazkur o'lchovning ahamiyatli jihat shaxs, uning idroki va tushunchalarini shakllantirishning bir butunligida namoyon bo'ladi. Shu munosabat bilan innovatsion jarayonni ilmiy g'oyani amaliy foydalanish bosqichiga olib chiqish va shu bilan bog'liq ijtimoiy pedagogik muhitdagi o'zgarishlarni amalga oshirish jarayoni deb hisoblash mumkin. G'oyalarning innovatsiyaga aylanishini ta'minlaydigan va bu jarayonni boshqarish tizimini shakllantiradigan faoliyat bu innovatsion faoliyatdir. Innovatsiya jarayoni rivojlanish bosqichlarining yana bir o'ziga xos xususiyati mavjud. Pedagogik tajribada pedagogik innovatsiyalarni ijodiy qo'llash alohida o'qituvchilar ish faoliyatining boshlang‘ich bosqichida namoyon bo'ladi. [3]

Pedagogik innovatsiyalarning mazmuni, uni qo'llash metodlarini bo'lajak o'qituvchilar tajribasiga singdirish muhim ahamiyatga ega. Ta'liz muassasasi hayotiga pedagogik innovatsiyalarni keng ko'lamma olib kirish uchun unda yangilik muhitini yaratish, muayyan axloqiy psixologik holatni shakllantirish, tashkiliy, metodik, psixologik xarakterdagi choratadbirlarni kullash talab etiladi. Shu maksadda bulajak ukituvchilarning kreativ funksiyalarini rivojlantirish, ularni pedagogik innovatsiyalar bilan izchil kurollantirib borish, innovatsion usullarni tahlil va tatbiq qilishga o'rgatish vazifasini kuyish lozim. [7]

Pedagogika fanida ta'liz tizimidagi yangilik masalalari muttasil mutaxassislar tomonidan o'rganilib kelinmoqda. Biroq, ijtimoiy-pedagogik yangiliklar mintaqaviy ta'liz tizimini rivojlantirish omili sifatida, bir tomonidan, nisbatan yaqinda tez rivojlanayotgan ijtimoiy pedagogika fan va amaliy faoliyat sohasi sifatida nisbatan yaqinda paydo bo'lganligi sababli, boshqa tomonidan, ta'lizni markazsizlashtirish va mintaqalashtirishning ijtimoiy tendensiyasining nisbiy yangiligi bilan bog'liq.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. // «Xalq so'zi» gazetasi, 2017 yil 23 dekabr
2. Ibragimova G.N. Interfaol o'qitish metodlari va texnologiyalari talabalarning kreativlik qobiliyatlapini rivojlantirish. I Monografiya. - T.: «Fan va texnologiyalar», 2016. -77-b.
3. Mochalova N.M. Matabning metodik ishini tashkil etishning innovatsion yondashuvlari: O'quv qo'llanma. - Ufa, 2002. - 86 bet Slastenin V.A., Podimova L.S. Pedagogika: innovatsion faoliyat. - M., 1997
4. Panfilova A.P. Innovatsion pedagogik texnologiyalar: Faol o'rganish: Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik / A.P. Panfilov. - M., Akademiya, 2009 y.

5. M.S. Muxiddinova "Мактабгача таълим ташкилотларида ахборот-компьютер технологияларини мусиқа тарбияси воситаси сифатида қўллашнинг хусусиятлари" 2020 yil
6. Sh.R.Mahkamova "Имконияти чекланган болалар ва хар томонлама етук авлодни тарбиялашда мусиқанинг ўрни" 2020
7. Mahkamova Sh.R. Таълим жараёнида ўқувчи ва талабалар билимини баҳолаш усуллари ва методикаси // "Экономика и социум" №11(90) 2021//
8. Mahkamova Shohida Rahmatullayevna. (2022). O'QITUVCHINING DARS OLIB BORISH JARAYONIDAGI PEDAGOGIK MAHORATI. *E Conference Zone*, 16–19. Retrieved from <http://econferencezone.org/index.php/ecz/article/view/966>
9. Махкамова, Ш. Р., & Асадуллаева, М. А. (2021). БОШЛАНГИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ МУСИҚИЙ ИДРОКИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES, 2(3), 1334-1338. DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00546
10. SHOHIDA RAHMATULLAYEVNA МАНКАМОВА Maktab o'quvchilarida musiqa madaniyati darslarining integrallashuvi SCIENTIFIC PROGRESS 5-son (pp. 438-443)

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

5 ЖИЛД, 5 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА
TOM 5, НОМЕР 5

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART
VOLUME 5, ISSUE 5